

การศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ

A Study Of Young Children Self Discipline Behaviors Resulted From Project Approach Experiences

สืบศักดิ์ น้อยดัด (Suepsak Noidad)*

ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (Dr.Suchinda Kajonrunsilp)**

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัย ชาย – หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง ใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 40 - 50 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย แบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) รูปแบบการวิจัยคือ One Group Pretest - Posttest Design และทดสอบความแตกต่างของตัวแปรโดยใช้การทดสอบ t - test สำหรับ Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า

1. ก่อนการจัดประสบการณ์แบบโครงการเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับพอใช้ และพฤติกรรมด้านความอดทนอดกลั้น อยู่ในระดับควรปรับปรุง หลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้านคือ ด้านความรับผิดชอบและด้านความอดทนอดกลั้น อยู่ในระดับดีมาก
2. หลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวมและรายด้านคือ ด้านความรับผิดชอบและด้านความอดทนอดกลั้นสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความมีวินัยในตนเอง, การจัดประสบการณ์แบบโครงการ, พฤติกรรม

Keyword: Self Discipline, Project Approach, Behaviors

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

** อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

The purpose of this research was to study young children's self discipline resulted from project approach experiences. The samples of this study were 5 - 6 year old boys and girls, who studied in kindergarten 3 in the second semester of the academic year 2011, at La-orutis Demonstration School, Suan Dusit Rajabhat University Bangkok. One classroom of twenty five young children was assigned by Purposive Random Sampling for this research. The experiment was carried for 8 weeks, 4 days a weeks, 40-50 minutes each day.

The instruments of this study were the 32 plans of study Project Approach and the test for young children Self Discipline Behaviors. The design for this study was one group pretest - posttest Quasi - Experimental design. The data was analyzed by using t-test for dependent samples.

The result revealed that :

1. Prior to the set up of the childhood project. Such children expressed their overall self-discipline in the fair rate. When considered in detail, their responsibility behaviors were observe as the fair rate as well, and the observation for their patience and tolerance behaviors were as the poor rate. After experiencing the project approach activities, those young children had improved up to the very good rate observation for both overall and individual aspect of self - discipline behaviors.
2. After going through the project approach activities, the young children self - discipline behaviors level were higher as a whole or by individual; responsibility, tolerance and patience behaviors with statistically significance at .01 level

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบรมราชาบาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชที่ทรงพระราชทานในพิธีพระราชทานกระบี่ และปริญญาบัตร แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือและโรงเรียนนายเรืออากาศ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2549) ดังพระบรมราชาบาทความตอนหนึ่งว่า

“...ว่าวินัย แท้จริงมีอยู่สองอย่าง อย่างหนึ่งคือ วินัยตามที่ทราบกันและถือกันอันได้แก่ข้อ ปฏิบัติที่บัญญัติไว้เป็นกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ให้ถือปฏิบัติกันอย่างหนึ่งคือวินัยในตนเอง ที่แต่ละคนจะต้องบัญญัติขึ้นสำหรับควบคุมบังคับให้มีความจริงใจ และให้ประพฤติปฏิบัติตามความจริงใจนั้นอย่างมั่นคงมีลักษณะเป็นสัจจะอธิษฐาน หรือตั้งสัตย์สัญญาให้แก่ตัว วินัยอย่างนี้จัดเป็นตัววินัยแท้ เพราะให้ผลจริงและแน่นอน ยิ่งกว่าวินัยที่เป็นบทบัญญัติ ทั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่เกื้อกูลให้การถือการใช้วินัยที่เป็นบทบัญญัติ นั้นได้ผลเที่ยง

ตรง ถูกต้อง สมบูรณ์เต็มเปี่ยมตามเจตนารมณ์สำคัญที่วินัยในตัวเองนี้จะต้องบังเกิดขึ้นจากการที่ได้ยั้งคิดแล้วได้ใช้สติปัญญาความเฉลียวฉลาดพิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบแล้วจนเห็นประจักษ์ในเหตุในผลที่แน่แท้ และเมื่อเป็นวินัยที่กลั่นกรองขึ้นจากสติปัญญาความฉลาดรอบคอบ ก็ย่อมจะทำให้รู้จักผิดชอบชั่วดี ทรงความศักดิ์สิทธิ์ คุ้มครองป้องกันผู้ปฏิบัติให้พ้นจากภัยอันตรายและเหตุแห่ง ความเสื่อมเสียทั้งปวงได้ ทั้งทางกายทางใจ พาให้เจริญรุ่งเรือง พร้อมด้วยศักดิ์ศรี เกียรติอำนาจทุกประการ...”

ดังนั้น ความเป็นมาของมนุษยชาติสอนให้เราตระหนักว่าชนชาติใดมีระเบียบวินัย มีความสมัครสมานสามัคคีปรองดอง ชนชาตินั้นก็จะเจริญรุ่งเรือง ชนชาติใดที่ขาดระเบียบวินัยประเทศนั้นก็จะเสื่อมถอยและล่มสลายไปในที่สุด การที่ประเทศหนึ่งๆ จะพัฒนาหรือมีความเจริญก้าวหน้าได้มากน้อยเพียงไรต้องอาศัยเงื่อนไขสำคัญหลายประการ คุณภาพของคนหรือประชากรของประเทศนั้น ๆ นับว่าสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะคุณภาพของคนในบ้าน

ที่เกี่ยวกับความมีวินัย จึงเป็นแนวทางสำคัญยิ่งสำหรับการจัดการศึกษา รัฐบาลได้ให้ความสำคัญและพยายามที่จะแก้ไขให้คนในชาติมีวินัยมากขึ้นโดยใช้วิธีการจัดระเบียบสังคมสร้างกฎขึ้นเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยจัดการศึกษาเน้นการมีคุณธรรม และจริยธรรม สามารถพึ่งตนเองและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535) อย่างไรก็ตามการแก้ปัญหาด้วยวิธีดังกล่าวเป็นเพียงการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุเท่านั้น ซึ่งสาเหตุหลักของปัญหาคงต้องมองย้อนกลับไปที่ วินัย เพราะการที่บุคคลขาดวินัยในตนเองมีผลทำให้ขาดวินัยทางสังคมไปด้วย วินัยเป็นเรื่องที่สำคัญที่ต้องปลูกฝัง และส่งเสริมกันมาตั้งแต่เด็กเพื่อนำไปสู่การสร้างวินัยทางสังคมและเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาประเทศ วิธีการสร้างวินัยสามารถทำได้หลายหนทางทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน โดยผู้ใหญ่ต้องสร้างสัมพันธภาพอันดีกับเด็ก ไม่ควรบังคับขู่เข็ญให้เด็กทำตามกฎบังคับที่วางไว้ ควรให้เด็กมีอิสระในการพัฒนาตนเอง ไม่ควรควบคุมเด็กตลอดเวลา ผู้ใหญ่ควรส่งเสริมให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ที่เขาสามารถทำได้ มอบหมายให้เด็กมีความรับผิดชอบหน้าที่และงานที่ได้รับด้วยการติดตามให้ข้อมูลย้อนกลับ ชื่นชม ไม่ตีหรือว่ากล่าวเด็กให้เสียใจ ไม่เปรียบเทียบเด็กกับผู้อื่น ให้เด็กรู้สึกเป็นปมด้อยแต่งงานที่มอบความรับผิดชอบให้เด็กจนเกินกำลังของเด็กและพยายามอธิบายคำถามต่าง ๆ ที่เด็กสนใจและรับฟังเหตุผลต่าง ๆ ของเด็ก ให้ความนับถือในตัวเด็ก ควรปล่อยให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง นอกจากนี้ควรยกย่องหรือให้คำชมเชยเด็ก เพื่อเป็นการส่งเสริมกำลังใจและแสดงความพอใจต่อการกระทำของเด็ก ให้เด็กเห็นถึงการพัฒนาพฤติกรรมของตนเอง และข้อควรต้องแก้ไข ยกย่องชมเชยในทันทีที่เด็กกระทำหรือปฏิบัติดี (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542ข) ในการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่เด็กนั้น ครูไม่ควรละเลยที่จะสร้างวินัยในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ อย่างเช่น การตรงต่อเวลา เก็บของใช้ของเล่นเข้าที่เดิมให้เรียบร้อย สนับสนุนส่งเสริมให้เด็กทำงานร่วมกันเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ที่จะยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ยอมรับในการตัดสินใจของตนเองและเพื่อน ยอมรับในผลงานที่ตนเองและเพื่อนสร้างขึ้น อีกทั้งอดทนรอคอยและมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่

จะทำงานให้สำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้และการเสริมแรงกระตุ้นให้เด็กสนใจช่วยตนเอง มีระเบียบวินัยในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ได้แก่ การฝึกให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเองตามความสามารถ ด้วยการทำกิจกรรมง่ายๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น เข้าแถวเพื่อรอทำกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติพร้อมกัน เก็บของเข้าที่ดูแลรักษาสິงของเครื่องใช้ของตนเอง ยอมรับข้อตกลงและการทำตามข้อตกลง การมอบหมายงานหรือกิจกรรมในห้องเรียนเล็ก ๆ น้อย ๆ จำทำให้เด็กเกิดความรู้สึภาคภูมิใจในความสามารถของตน รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเอง มีระเบียบวินัยนำไปสู่การรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งการแสดงออกที่เหมาะสมในสังคม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537)

สถานศึกษาเป็นสถานที่ ที่สังคมมุ่งหวังว่าจะเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างวินัยให้คนในชาติ การจัดประสบการณ์นอกจากจะเป็นการให้ความรู้เพื่อให้เด็กได้เพิ่มพูนความสามารถทางสติปัญญา พัฒนาร่างกายให้แข็งแรง มีสุขภาพจิตที่ดี แล้วยังช่วยสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ส่งเสริม ให้เด็กเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขและช่วยสร้างวินัยในตนเองให้กับเด็กด้วย โดยการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กมีวินัยในตนเองนั้นสามารถทำได้หลายรูปแบบ การสอนแบบโครงการเป็นการจัดประสบการณ์รูปแบบหนึ่งที่ให้ผู้เรียนได้ร่วมกันเลือกทำโครงการที่ตนสนใจ โดยร่วมกันสำรวจสังเกต และกำหนดเรื่องที่น่าสนใจมีการวางแผนในการทำโครงการร่วมกัน ศึกษาหาข้อมูลความรู้ที่จำเป็น และลงมือปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้จนได้ข้อค้นพบ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่แล้วจึงเขียนรายงานและนำเสนอต่อสาธารณชน เก็บข้อมูล แล้วนำผลงานและประสบการณ์ทั้งหมดมาอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์ที่ได้รับทั้งหมด (ทิศนา ขัมมณี, 2548: 138-139) โดยประสบการณ์เป็นสิ่งที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นการเห็นการกระทำหรือการซึมซับความรู้สึก ซึ่งเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมได้มีส่วนร่วมกับการกิจกรรมโดยบูรณาการความต้องการจำเป็นของเด็ก ความสนใจ ความคุ้นเคย และความหลากหลายในชีวิตเข้าด้วยกัน ซึ่งหมายความว่าเวลาทำกิจกรรมต้องผ่อนคลายและ

เอื้อให้เด็กทำกิจกรรมเพื่อซึมซับประสบการณ์การเรียนรู้
เรื่องราวอย่างต่อเนื่อง (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542ข)

การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโครงการ
(Project Approach) เป็นการสร้างโอกาสและสถานการณ์
ที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้มีปฏิสัมพันธ์กับ
ประสบการณ์ตรงของเด็ก เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมจริงที่
เด็กประสบพบเห็น รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม
ด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยมีประสบการณ์เดิม แรงจูงใจ
ภายในเป็นพื้นฐานการเรียนการสอนแบบโครงการช่วยให้
ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ และได้ลงมือปฏิบัติ
ด้วยตัวของตัวเอง สำหรับชั้นอนุบาลศึกษาการเรียน
แบบโครงการเป็นการกระตุ้นให้เด็กได้แสวงหาความรู้
จากการสืบค้นด้วยการเริ่มต้นจากสิ่งที่เด็กสนใจไปสู่การ
ค้นคว้าที่ลุ่มลึกเพื่อหาคำตอบที่ต้องการ เด็กจะได้เรียนรู้
ด้วยการวางแผนการเรียนรู้และค้นความรู้ด้วยตนเองจาก
การเรียนรู้แบบโครงการนี้นำไปสู่การพัฒนางานย่อยที่เด็ก
ต้องค้นคว้าและลงมือปฏิบัติ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2549: 8)
การเรียนรู้แบบโครงการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ก้าวเข้า
ไปสู่จิตใจของเด็ก ค้นหาผลประสบการณ์กิจกรรม
และรายละเอียดของเนื้อหาในหัวข้อโครงการจึงเป็น
การสืบเสาะไปตามความสนใจของเด็กอย่างเหมาะสมกับ
พัฒนาการ ซึ่งเป็นสิ่งที่เด็กสนใจใฝ่เรียนรู้ (สุจินดา
ขจรรุ่งศิลป์, 2550) ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ความสำคัญของ
รูปแบบการจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็น
นวัตกรรมหนึ่งที่เน้นกระบวนการสร้างความรู้
(Construction) โดยที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและลงมือปฏิบัติ
กิจกรรมที่เปิดกว้างด้วยตนเอง บทบาทครูจะเปลี่ยนจาก
การสอนโดยตรงเป็นผู้อำนวยความสะดวกสนับสนุนการ
เรียนรู้ของเด็กด้วยการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม
ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อจุดมุ่งหมายในการพัฒนา
เด็กรอบด้านอย่างสมดุลเต็มตามศักยภาพ ซึ่งกระบวนการ
การเรียนรู้แบบโครงการนี้เด็กจะได้ฝึกความมีวินัยใน
ตนเองในการยอมรับความคิดเห็นและผลงานของเพื่อน
ฝึกความอดทนในการทำงานให้ลุล่วงตามที่ได้วางแผนไว้
และเด็กยังมีความรับผิดชอบในการทำหน้าที่ของตนเอง
เพื่อให้ผลงานของกลุ่มออกมาสมบูรณ์ที่สุด ดังนั้นผู้วิจัย
จึงนำเอาแนวคิดและหลักการของการจัดประสบการณ์
แบบโครงการมาปรับให้เหมาะสมกับวัย พัฒนาการ และ

ความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กปฐมวัยสอดคล้อง
กับเนื้อหาสาระที่ควรรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3 – 5 ปี
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวมาข้างต้น
ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยใน
ตนเองของเด็กปฐมวัยในด้านความรับผิดชอบและความ
อดทนอดกลั้นหลังจากได้รับการจัดประสบการณ์การ
เรียนรู้แบบโครงการ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา
และส่งเสริมพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยให้มีพฤติกรรม
ความมีวินัยในตนเองมากขึ้น เพื่อเป็นต้นทุนในการเติบโต
ไปเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพของสังคมต่อไป

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ
พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อน
และหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการ โดยกำหนด
จุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง
ของเด็กปฐมวัยก่อน ระหว่างและหลังการจัดประสบการณ์
แบบโครงการ
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยใน
ตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์
แบบโครงการ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ครู
และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย
ได้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกเป็นนวัตกรรม
ในการส่งเสริมพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็ก
ปฐมวัย และเป็นแนวทางสำหรับครูในการพัฒนารูปแบบ
การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโครงการแก่เด็กปฐมวัย
ให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาอย่างมี
ประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อศึกษา
พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการ
จัดประสบการณ์แบบโครงการ ซึ่งการจัดประสบการณ์

แบบโครงการเป็นรูปแบบนวัตกรรมการสอนที่ช่วยต่อยอดประสบการณ์ให้เด็กได้ค้นพบศักยภาพของตนเองและเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเพื่อนำไปสู่การส่งเสริมพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบและด้านความอดทนอดกลั้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัย ชาย - หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ
2. แบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง

วิธีดำเนินการทดลอง

การทดลองในครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 40 - 50 นาที โดยมีแผนตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) จากกลุ่มประชากรที่เป็นเด็กปฐมวัย ชาย - หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 1 ห้องเรียน
2. ขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษาและสร้างความคุ้นเคยกับเด็ก 1 สัปดาห์
3. ทำการสังเกตเด็กกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง (Pretest) ในช่วงเวลา กิจกรรมเสริมประสบการณ์
4. ดำเนินการจัดประสบการณ์แบบโครงการ (Project Approach) เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เวลา 9.30 - 10.20 น.

5. ทำการสังเกตเด็กกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของกลุ่มตัวอย่างทุกสัปดาห์

6. ทำการสังเกตเด็กกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของหลังการทดลอง (Posttest) ในช่วงเวลา กิจกรรมเสริมประสบการณ์

7. นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยไปวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผล อภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. ผลจากการศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนระหว่างและหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการพบว่า

1) พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนพฤติกรรมด้านความอดทนอดกลั้น อยู่ในระดับควรปรับปรุง หลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับดีมากและพฤติกรรมด้านความอดทน อดกลั้น อยู่ในระดับดีมาก

2) พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยระหว่างการได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ พบว่าสัปดาห์ที่ 1 พฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนสัปดาห์ที่ 2 พฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ สัปดาห์ที่ 3 พฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ สัปดาห์ที่ 4 พฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับดี สัปดาห์ที่ 5 พฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับดี สัปดาห์ที่ 6 พฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก สัปดาห์ที่ 7 พฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก และสัปดาห์ที่ 8 พฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก

2. ผลจากการเปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการพบว่า

1) พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวมรายด้านคือ ด้านความรับผิดชอบและด้านความอดทนอดกลั้น และทุกรายพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์แบบโครงการสูงกว่าก่อนการได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองรายบุคคลของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการพบว่าเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยก่อนการจัดประสบการณ์

แบบโครงการ เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวมรายด้านและรายพฤติกรรมอยู่ในระดับพอใช้ หรือ ควรปรับปรุง หลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวม รายด้านและรายพฤติกรรมอยู่ในระดับดีหรือดีมาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์พฤติกรรมความมีวินัยของเด็กปฐมวัย มีตามลำดับดังนี้

ตาราง 1 พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดประสบการณ์แบบโครงการ และในช่วงเวลาที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ จำแนกรายสัปดาห์

ช่วงเวลาที่เกิดขึ้น	ความรับผิดชอบ	ความอดทนอดกลั้น	รวม
สัปดาห์ที่ 1	4.28	3.74	8.02
ระดับพฤติกรรม	อยู่ในระดับพอใช้	อยู่ในระดับพอใช้	อยู่ในระดับพอใช้
สัปดาห์ที่ 2	4.82	4.40	9.22
ระดับพฤติกรรม	อยู่ในระดับพอใช้	อยู่ในระดับพอใช้	อยู่ในระดับพอใช้
สัปดาห์ที่ 3	6.64	6.40	13.04
ระดับพฤติกรรม	อยู่ในระดับดี	อยู่ในระดับดี	อยู่ในระดับดี
สัปดาห์ที่ 4	8.30	7.34	15.64
ระดับพฤติกรรม	อยู่ในระดับดี	อยู่ในระดับดี	อยู่ในระดับดี
สัปดาห์ที่ 5	9.16	8.34	17.50
ระดับพฤติกรรม	อยู่ในระดับดีมาก	อยู่ในระดับดี	อยู่ในระดับดี
สัปดาห์ที่ 6	9.86	8.68	18.54
ระดับพฤติกรรม	อยู่ในระดับดีมาก	อยู่ในระดับดี	อยู่ในระดับดีมาก
สัปดาห์ที่ 7	10.62	9.64	20.26
ระดับพฤติกรรม	อยู่ในระดับดีมาก	อยู่ในระดับดีมาก	อยู่ในระดับดีมาก
สัปดาห์ที่ 8	11.16	10.06	21.22
ระดับพฤติกรรม	อยู่ในระดับดีมาก	อยู่ในระดับดีมาก	อยู่ในระดับดีมาก

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 1 ปรากฏว่า พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นดังนี้ พฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมของเด็กปฐมวัยระหว่างจัด กิจกรรม พบว่า สัปดาห์ที่ 1 ถึง สัปดาห์ที่ 2 เด็กปฐมวัย มีพฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ สัปดาห์ที่ 3 ถึง สัปดาห์ที่ 5 เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรม ความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับดี และสัปดาห์ที่ 6 ถึง สัปดาห์ที่ 8 เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความมีวินัยโดย รวมอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ด้านความรับผิดชอบ สัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 2 เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความมีวินัยด้านความรับผิดชอบ

อยู่ในระดับพอใช้ สัปดาห์ที่ 3 และสัปดาห์ที่ 4 เด็กปฐมวัย มีพฤติกรรมความมีวินัยด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับดี และสัปดาห์ที่ 5 ถึง สัปดาห์ที่ 8 เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรม ความมีวินัยด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับดีมากด้าน ความอดทนอดกลั้น สัปดาห์ที่ 1 และสัปดาห์ที่ 2 เด็กปฐมวัย มีพฤติกรรมความมีวินัยด้านความอดทน อดกลั้นอยู่ใน ระดับพอใช้ สัปดาห์ที่ 3 ถึงสัปดาห์ที่ 6 เด็กปฐมวัยมี พฤติกรรมความมีวินัยด้านความอดทนอดกลั้นอยู่ใน ระดับดี และสัปดาห์ที่ 7 และสัปดาห์ที่ 8 เด็กปฐมวัย มีพฤติกรรมความมีวินัยด้านความอดทนอดกลั้นอยู่ใน ระดับดีมาก

ตาราง 2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของกลุ่มตัวอย่างระหว่างก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ แบบโครงการ

พฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง ของเด็กปฐมวัย	ก่อนจัด กิจกรรม		หลังจัด กิจกรรม		ผลต่าง		t	p- value
	X	SD	X	SD	X	SD		
1. ความรับผิดชอบ	3.56	0.71	12.00	0.00	8.44	0.71	59.29**	<0.001
1.1 อาสาทำงานที่ได้รับมอบหมาย	0.48	0.51	3.00	0.00	2.52	0.51	24.71**	<0.001
1.2 เก็บของเข้าที่เรียบร้อย	1.00	0.41	3.00	0.00	2.00	0.41	24.50**	<0.001
1.3 ปฏิบัติตามข้อตกลง	1.00	0.41	3.00	0.00	2.00	0.41	24.50**	<0.001
1.4 รักษาของใช้ส่วนรวม	1.08	0.28	3.00	0.00	1.92	0.28	34.67**	<0.001
2. ความอดทน อดกลั้น	3.00	0.82	11.28	0.58	8.28	0.98	42.25**	<0.001
2.1 รอคอยคิวได้	0.68	0.48	2.92	0.19	2.24	0.48	23.27**	<0.001
2.2 พากเพียรทำงานให้สำเร็จ	0.76	0.44	2.78	0.33	2.02	0.53	19.06**	<0.001
2.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น	0.88	0.33	2.76	0.33	1.88	0.53	17.87**	<0.001
2.4 ควบคุมอารมณ์ตนเองได้	0.68	0.48	2.82	0.32	2.14	0.49	21.84**	<0.001
รวม	6.56	0.87	23.28	0.58	16.72	1.00	83.53**	<0.001

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 ปรากฏว่า พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองโดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง หลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีพฤติกรรม ความมีวินัยดีขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ทั้งด้านความรับผิดชอบ และด้านความอดทน อดกลั้น หลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการเด็กปฐมวัย มีพฤติกรรมความมีวินัยดีขึ้นกว่าก่อนการจัดประสบการณ์

แบบโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายพฤติกรรม พบว่าทุกพฤติกรรมหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองดีขึ้นกว่าก่อนการจัดประสบการณ์แบบโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยครั้งนี้เพื่อการศึกษาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการซึ่งจากการวิจัยปรากฏผลดังนี้

1) พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ โดยมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนด้านความอดทนอดกลั้น อยู่ในระดับควรปรับปรุง และหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับดีมาก ส่วนด้านความอดทนอดกลั้น อยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง (Child centered) ของการเรียนรู้ เป็นการดำเนินการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สร้างเสริมประสบการณ์ด้วยตนเอง โดยคำนึงถึง ความสนใจ ความต้องการของเด็กและความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ เด็กมีอิสระในการคิดจินตนาการ พุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่เด็กสนใจ และนำไปสู่การกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะทำการศึกษาในเรื่องที่เด็กสนใจอย่างลุ่มลึก เด็กได้ใช้ประสบการณ์เดิมของแต่ละคน มากำหนดวางแผนพัฒนาซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์ (Piaget) วราภรณ์ รักวิจัย (2535: 108-109) ที่กล่าวว่า จริยธรรมจะแฝงอยู่ในกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทุกชนิด ซึ่งสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิม กับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างมีความหมายจากการกำหนดหัวข้อเรื่องตั้งคำถามที่เด็กสนใจเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้ววางแผนการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อค้นหาคำตอบที่เด็กต้องการ โดยลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เพื่อก่อให้เกิดประสบการณ์ตรงที่จะนำไปสู่การเรียนรู้และเปิด

โอกาสให้เด็กได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติจากสถานการณ์จริงได้ค้นพบข้อมูลความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายเช่น การสนทนาอภิปราย การสาธิต การปฏิบัติการทดลอง การศึกษานอกสถานที่ ฯลฯ และด้วยรูปแบบของกิจกรรมเหล่านี้จึงเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กคิด เลือก และตัดสินใจที่จะลงมือปฏิบัติรวมทั้งได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ในการเรียนรู้ลักษณะของการเรียนรู้แบบโครงการตลอด 8 สัปดาห์ ของระยะการทดลองเป็นบรรยากาศการเรียนรู้ที่เด็กกลุ่มตัวอย่างมีบทบาทในการตัดสินใจและแสดงความคิดเห็นในรอบของข้อตกลงที่ผู้วิจัย ซึ่งมีบทบาทเป็นครูผู้สอนโครงการในการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยดังกล่าวมีอิสระเสรีในการนำเสนอความสนใจของตนซึ่งสอดคล้องกับ จันทนา ภาคบังข และคนอื่น ๆ (2546: 73) ที่กล่าวว่าความมีวินัยในตนเองที่เกิดจากบุคคลนั้นเป็นผู้ควบคุมตนเองให้เกิดวินัย เป็นการตัดสินใจและเลือกทำด้วยความสมัครใจของตนเอง จึงเป็นผลมาจากความเคยชินที่ดี มีความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อหรือจริยธรรมในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ เพื่อแก้ปัญหาของส่วนรวม จึงจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข เด็กได้ใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังปฏิบัติตามกฎกติกาที่เด็กได้ร่วมกันกำหนดขึ้นอันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่ได้วางแผนการเรียนรู้ร่วมกันทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการทำกิจกรรม

2) พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดประสบการณ์แบบโครงการ พบว่าสัปดาห์ที่ 1 พฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนสัปดาห์ที่ 2 พฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับพอใช้ สัปดาห์ที่ 3 พฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับดี สัปดาห์ที่ 4 พฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับดี สัปดาห์ที่ 5 พฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับดี สัปดาห์ที่ 6 พฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก สัปดาห์ที่ 7 พฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก และสัปดาห์ที่ 8 พฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้บันทึกผลโดยแบ่งออกเป็น 8 สัปดาห์ และกำหนดการจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ระยะสร้างความสนใจและเริ่มต้นโครงการครูเริ่มต้นจากการสนทนากับเด็กในขณะสรุปกิจกรรมการเรียนรู้ในสัปดาห์ที่ผ่านมาเรื่อง ความเป็นมาของกล้วยเตี้ยว โดยใช้ประเด็นคำถามเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจและกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น ระหว่างร่วมกิจกรรมครูได้สังเกตความสนใจของเด็กเกี่ยวกับการค้นหาหัวเรื่องในประเด็นคำถามที่เด็กนำมาอภิปรายร่วมกันจากนั้นครูจึงนำข้อมูลคำตอบของเด็ก ๆ มาแบ่งกลุ่มเลือกหัวเรื่องเพื่อให้เด็กร่วมกันหาข้อสรุปในสิ่งที่เด็ก ๆ อยากเรียนรู้ซึ่งสอดคล้องกับ วรนาท รักสกุลไทย (2551: 26) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้เด็กเรียนรู้อย่างละเอียดลึกซึ้งในเรื่องใกล้ตัวและเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับเด็ก การเรียนรู้เป็นการเปิดโอกาสและบูรณาการให้เด็กได้ใช้ทักษะต่าง ๆ ในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

ขั้นเริ่มโครงการเป็นระยะที่เด็กแต่ละคนต้องค้นหาความสนใจของตนเอง แสดงความคิดเห็นจากความสนใจ ในการค้นหาหัวข้อที่น่าสนใจในการทำโครงการร่วมกัน โดยเด็กอาศัยประสบการณ์เดิม ในระยะนี้เด็กได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนประสบการณ์เดิมของแต่ละคนที่มีเกี่ยวกับหัวข้อ โดยนำความรู้ความเข้าใจและความประทับใจของตนเองเกี่ยวกับหัวข้อมาร่วมกันสร้างแผนภูมิเครือข่ายการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์แบบโครงการเรื่องข้าวจีและเด็กได้ออกมาเล่าความประทับใจเกี่ยวกับการข้าวจี และเด็กได้นำเรื่องข้าวจีมาเป็นประเด็นในการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ระยะเริ่มต้นโครงการ เด็กได้ร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาเกี่ยวกับโครงการข้าวจีในการศึกษาและร่วมกันตั้งคำถามเกี่ยวกับโครงการข้าวจี ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจในการเรียนรู้ และการรับรู้ เข้าใจถึงสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเพื่อนำไปสู่การคิดแก้ปัญหาในขั้นต่อไป ซึ่งการตั้งคำถามในขั้นเริ่มต้นโครงการนี้ เพื่อกำหนดแนวทางจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ของเด็ก

ระยะที่ 2 ขั้นพัฒนาโครงการ ในระยะนี้เด็กได้ร่วมกันคิดหาวิธีการ ค้นหาคำตอบว่าจะสามารถหาคำตอบได้จากแหล่งข้อมูลใด และมีวิธีการคำตอบอย่างไรจากการดำเนินกิจกรรมในโครงการข้าวจีเด็กร่วมกันตั้งคำถามว่า ข้าวจีทำมาจากอะไร เด็กช่วยกันเสนอวิธี

การในการหาคำตอบ ว่าควรหาคำตอบจากข้างคุณพ่อคุณแม่ จากคุณครู และนำไปสู่ความสนใจในการค้นคว้าสืบค้นและหาข้อมูลและในระยะนี้เด็กมีโอกาสดำเนินการปัญหาดังกล่าวได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น วางแผนการและปฏิบัติกิจกรรมที่ซับซ้อนตามความสามารถและความสนใจ เพื่อให้กิจกรรมบรรลุเป้าหมายที่ต้องการสอดคล้องกับทัศนะของ เมย์ (May, 1970: 266) ที่กล่าวว่า การแก้ปัญหาเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนทางสมอง ซึ่งเกี่ยวกับความหยิ่งเห็น การจินตนาการ การจัดกระทำ และการรวบรวมความคิด

ระยะที่ 3 ระยะสรุป และอภิปรายผลโครงการข้าวจี เป็นระยะที่เด็กได้ผ่านการศึกษา ซึ่งได้ร่วมกันค้นหาคำตอบจากการร่วมกันตั้งคำถามในระยะที่ 1 หมดทุกคำถาม และมีความพอใจในการศึกษาค้นคว้าในโครงการข้าวจี ซึ่งสังเกตได้จากเด็กไม่สนใจที่จะตั้งคำถามใหม่เพิ่มขึ้นเด็กได้ร่วมกันสรุปความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ที่ได้รับ จากการทำโครงการข้าวจี การส่งเสริมกระบวนการคิดในระยะสรุป และอภิปรายผลในโครงการนี้ เด็กได้มีโอกาสถ่ายทอดกระบวนการในการทำกิจกรรม ได้รวบรวมความคิด ความสนใจของตนเอง ซึ่งเด็กได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการเรื่องข้าวจีในการวิจัยในระยะนี้ เด็กได้เล่าถึงกิจกรรม “ทำเอง...กินเอง” ในขั้นตอนและกระบวนการทำข้าวจี เป็นกระบวนการที่เด็กประทับใจ โดยเล่าเรื่องเกี่ยวกับผลงาน และการทำงานร่วมกับผู้อื่น เกิดการทบทวนความคิดตั้งแต่มีก่อนดำเนินกิจกรรม ขณะดำเนินกิจกรรม และผลของการดำเนินกิจกรรม เด็กต้องลำดับความคิดของตนเองให้เชื่อมโยงกับการนำเสนอของเพื่อน ในระยะนี้ยังมีการจัดแสดงผลงานให้ผู้ปกครอง ครู และเพื่อน ๆ ได้เห็นกระบวนการการดำเนินกิจกรรมในโครงการข้าวจีจากลำดับขั้นในการจัดกิจกรรมโครงการข้าวจีทั้ง 3 ระยะ ทั้งนี้ผลจากการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีการสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยซึ่งทิศนา ขัมมณี (2548: 138-139) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโครงการคือ การจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้ร่วมกันเลือกทำโครงการที่ตนสนใจ ร่วมกันสำรวจ สังเกต และกำหนดเรื่องที่สนใจวางแผนในการทำโครงการร่วมกันสอดคล้องกับ ลอริส

มาลากุลสี (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, 2540: 64) ศึกษาค้นคว้าด้านประสาทวิทยาและจิตวิทยาที่นำไปสู่การปฏิบัติที่มีความสิ้นไหวและความคล่องตัวในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่เหมาะสมกับเด็กจนได้แนวคิดแบบเรกจิโอเอมีเลียได้แก่ วิธีการมองเด็ก (The image of the children) ในสายตาของครูเด็กคือผู้เต็มไปด้วยความสมบูรณ์พลังความแข็งแกร่งซึ่งเรกจิโอ เอมีเลีย คำนึงถึงองค์ประกอบทั้ง 3 คือ เด็กครอบครัว และครู การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนสภาพการจัดกิจกรรมจะสิ้นไหวไปตามภาวะการณ์ที่ตอบสนองต่อความสนใจของเด็ก

จากการอภิปรายข้างต้นสรุปได้ว่าการศึกษาวุฒิกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการสะท้อนให้เห็นว่าการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโครงการ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ (Process Oriented Model) มากกว่าที่จะเน้นเนื้อหา โดยการศึกษาครั้งนี้เด็กได้เกิดกระบวนการคิด และทักษะด้านต่างๆ ในการพัฒนาตนเอง ได้มีปฏิสัมพันธ์กับสังคม และส่งเสริมพฤติกรรมด้านต่างๆ ของเด็ก ส่วนเนื้อหาในการทำกิจกรรมโครงการ จะเกิดมาจากความสนใจจากตัวเด็กเอง และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบโครงการส่งเสริมให้เด็กกลุ่มตัวอย่างเกิดวุฒิกรรมความมีวินัยในตนเองที่คาดหวังอย่างซ้ำๆ ในบรรยากาศของกิจกรรมที่หลากหลาย

2. ผลจากการเปรียบเทียบวุฒิกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการพบว่า

1) การเปรียบเทียบวุฒิกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยระหว่าง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการจัดประสบการณ์แบบโครงการสูงกว่าก่อนการได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานผลจากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการ โดยเป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนเด็กในด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมโครงการ รวมทั้งให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับกิจกรรมโครงการที่เด็กสนใจ ซึ่งแคทซ์ และชาร์ด (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, 2549: 12-13; อ้างอิงจาก Katz; & Chard, 1994) กล่าวถึงการสอนแบบโครงการเป็นวิธีการ

สอนที่มีจุดมุ่งหมายพัฒนาเด็กทั้งชีวิตและจิตใจ (mind) รวมถึง ความรู้ ทักษะ อารมณ์ จริยธรรม และความรู้สึกถึงสุนทรียศาสตร์ นอกจากผู้ปกครองแล้วบุคคลที่ถือว่ามีส่วนสำคัญต่อความมีวินัยของเด็กอีกท่านหนึ่งคือครูโดยการทำให้โครงการครั้งนี้ครูได้มีการยอมรับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและความเชื่อมั่นในการกระทำของเด็กตามความสามารถที่เกิดจากความสนใจและความต้องการของเด็กแต่ละคน ทำให้เด็กเกิดความสนุกสนาน มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ โดยเลือกเรื่องที่จะเรียน วิธีการเรียนรู้ ผู้ร่วมงานมีอิสระในการวางแผนจัดกิจกรรมร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันโดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและแสดงความสนใจยอมรับความคิดการกระทำของเด็ก ส่งเสริมและให้กำลังใจในการทำกิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ตามความคิดและวิธีการของตนเอง ตัวอย่างเช่น ในโครงการข้าวจี เด็กร่วมกันตั้งคำถามว่า “ข้าวจีมีส่วนผสมอะไรบ้าง” เมื่อเกิดคำถามร่วมกันเด็กได้เสนอวิธีการในการค้นหาคำตอบ โดยการออกไปสัมภาษณ์บุคคลากรภายในโรงเรียนและบุคคลากรในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ซึ่งในกระบวนการค้นหาคำตอบของเด็กดังกล่าว ครูได้แสดงบทบาทเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกและดูแลความปลอดภัยในการเดินทางไปยังแหล่งข้อมูลรวมทั้งยกย่องชมเชยในความคิดของเด็กทำให้เด็กจะเกิดการเรียนรู้และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง เช่น กิจกรรมการทำข้าวจี ซึ่งเป็นกิจกรรมที่แปลกใหม่สำหรับเด็ก เด็กไม่สามารถปั้นข้าวเหนียวให้เป็นก้อนกลมและเสียบไม้ได้ แต่มีเพื่อนบางคนสามารถปั้นข้าวเหนียวให้เป็นก้อนกลมและเสียบไม้ได้ ทำให้สามารถช่วยเหลือเพื่อนโดยการสอนเทคนิควิธีการปั้นข้าวเหนียวและการช่วยเพื่อนปั้นข้าวเหนียว และมีเด็กบางกลุ่มไม่สามารถนำวัตถุดิบในการทำข้าวจีมาได้ตามที่ได้อ้างอิงเอาไว้ เพื่อนๆ ต่างกลุ่มที่มีวัตถุดิบเหล่านั้นได้แบ่งปันวัตถุดิบให้กับเพื่อน

ในกิจกรรมที่ผู้วิจัยสังเกตเห็นการแสดงวุฒิกรรมความมีวินัยในตนเองในบริบทของบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่จัดขึ้นอย่างชัดเจนคือ กิจกรรมการก่อไฟเตาถ่าน โดยมีครูเป็นผู้จัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ที่ต้องใช้ เช่น เตาถ่าน ถ่าน ไม้ขีด ชีโต้ฯ ทำให้เด็กๆ เกิดความสงสัย

จึงเกิดประเด็นคำถามว่า “คุณครูชี้ได้คืออะไรและมาจากไหน” เด็ก ๆ ทุกคนได้ทราบคำตอบในขณะนั้นว่าชี้ได้เป็นเชื้อเพลิงในการจุดไฟภาษาอีสานเรียกว่าบองใต้ คุณครูก็เลยขออาสาว่าเพื่อนคนไหนจะหาข้อมูลมาให้เพื่อนๆ ได้บ้าง จากนั้นครูได้ขออาสาจากกลุ่มละ 1 คน ออกไปก่อเตา ถ่านถือว่าเป็นประสบการณ์สำคัญของเด็กๆ ที่อาสาออกไปทำหน้าที่ ซึ่งมีแต่เด็กผู้ชายจึงได้ยื่นการสนทนาในขณะทำงานเป็นประเด็นคำถามของน้องกิม : “แล้วทำไมผู้หญิงไม่ออกมาช่วยก่อไฟเลย” น้องต้อย : “ก็เพื่อนผู้หญิงต้องอยู่ข้างในเพราะมันร้อน” ในการก่อไฟเตาถ่านของแต่ละกลุ่มใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาที เพราะเตาของกลุ่มที่ 2 ไม่ติด เด็กๆ ก็มารุมล้อมช่วยเพื่อนเพื่อจะให้ไฟติด ก็มีคำแนะนำของเพื่อนเกิดขึ้นทันที น้องกิม : “เอาถ่านออกก่อน” น้องภูษา : “ก็เอาถ่านที่ติดในเตามาใส่สิ” (เป็นเตาถ่านที่ติดไฟแล้ว) น้องต้อย : “ใช่ ๆ แล้วใครจะหยิบ” น้องอั้งเปา : “พัดเอาแรง ๆ จะติดแล้ว” น้องโอษฐ์ : “ร้อนมากเลย” น้องต้อย : “ครูติดทุกเตาแล้ว” เด็ก ๆ ได้แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกันในขณะที่ทำงานนำไปสู่การแก้ปัญหาของเด็กทำให้ไม่ล้มเลิกในการก่อไฟเตาถ่านหลังจากไฟทุกเตาติดหมด เด็ก ๆ ทุกคนตั้งใจในความสำเร็จที่อาสาออกมาด้วยน้ำเหงื่อของแต่ละคนไหลออกมาด้วยอากาศร้อนและความร้อนจากเตาและก็แยกย้ายไปล้างหน้าล้างมือกลับเข้าไปหาเพื่อน ๆ ในกลุ่มของตนเพื่อปันข้าวจี๋ของตนเอง จากกิจกรรมการก่อไฟเตาถ่านนี้ทำให้ครูเห็นความคิด ความเพียรพยายาม ความอดทน ความมั่นใจ และความตั้งใจในการทำงานร่วมกันของเด็ก ๆ ที่อาสาออกมาแสดงความสามารถในการเป็นผู้นำของกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับไวส์ก๊อตสกี (เปลว บุริสาร, 2543: 7; อ้างอิงจาก Berk; & Winsler, 1995) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นใน Zone of Proximal Development เป็นสภาวะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ท้าทายแต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้โดยลำพัง เมื่อได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากผู้ใหญ่ซึ่งสอดคล้องกับแรบบิท (จิราภรณ์ วสุวัต, 2540: 72; อ้างอิงจาก Rabitti. 1992. *Preschool at "La Villetta"*.) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์แบบโครงการของโรงเรียนอนุบาลที่ La Villetta ประเทศอิตาลี พบว่า บทบาทครูมีความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กในโครงการสนับสนุนช่วยเหลือให้

เด็กสามารถพัฒนาความคิดที่มีในโครงการให้เด็กใช้ความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และปัทมา ศุภกานี (2545: 80) ศึกษาพฤติกรรมด้านสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการพบว่าการสอนแบบโครงการสามารถส่งเสริมพฤติกรรมด้านสังคมของเด็กปฐมวัยสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากผลการวิจัยสามารถพิจารณาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้านดังนี้ พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบพบว่า ในช่วงแรกของการจัดกิจกรรม พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบยังไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก เนื่องจากเด็กในวัยนี้ยังยึดติดอยู่กับตนเองเป็นส่วนใหญ่ต่อมาเมื่อได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการเด็กปฐมวัยเริ่มมีความรับผิดชอบสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการจัดประสบการณ์แบบโครงการเน้นกระบวนการสร้างความรู้ (Construction) โดยที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่เปิดกว้างด้วยตนเอง เด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ไม่เบื่อ ไม่รู้สึกว่าเป็นการถูกบังคับ แต่เป็นสิ่งที่เด็กกระทำด้วยตนเองตามความพอใจ การฝึกฝนการทำอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุก ๆ กิจกรรมที่เด็กมีส่วนร่วมจะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกคุ้นเคยกับการกระทำซ้ำๆ ในแต่ละระยะของโครงการ เด็กได้อาสาทำงานที่ได้รับมอบหมาย เก็บของเข้าที่เรียบร้อย ปฏิบัติตามข้อตกลง และรักษาของใช้ส่วนรวม โดยบทบาทครูจะเปลี่ยนจากการสอนโดยตรงเป็นผู้อำนวยความสะดวกสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กด้วยการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กเพื่อจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็กรอบด้านอย่างสมดุลเต็มตามศักยภาพ

พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองด้านความอดทนอดกลั้น พบว่า ในช่วงเวลาจัดกิจกรรมโดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ เด็กปฐมวัยมีความอดทนอดกลั้นสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโครงการมีลักษณะเป็นกิจกรรมกลุ่มที่เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้และฝึกความอดทนอดกลั้นจากความขัดแย้งความไม่เข้าใจกัน โดยในระยะแรกของกิจกรรม พบว่า เด็กยังมีพฤติกรรมการยึดตนเองในลักษณะต่าง ๆ เช่น แข่งคิว ว่ากล่าว พูดก่อกวนเพื่อน

ฯลฯ แต่หลังจากการดำเนินกิจกรรมไปได้ระยะหนึ่ง เด็กมีพฤติกรรมรอยยิ้มได้ พากเพียรทำงานให้สำเร็จ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น และควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ทำให้เด็กมีพฤติกรรมในลักษณะดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น

จากคำกล่าวข้างต้นทำให้ทราบว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่เอื้อต่อการเผชิญปัญหาต่าง ๆ และบรรยากาศสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยครูผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกและส่งเสริมการเรียนรู้โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางให้โอกาสเด็กในการวางแผน แก้ปัญหาตามความสนใจรวมทั้งพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ตามความสามารถของเด็กอย่างอิสระและเด็กได้ประสบความสำเร็จจากการหาข้อสรุปร่วมกันในการทำกิจกรรมก่อให้เกิดความพึงพอใจและสนุกสนานในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนเพราะเห็นว่ากิจกรรมที่ได้ทำนั้นหรือชิ้นงานต่าง ๆ เป็นงานของตนเองที่จะต้องสร้างสรรค์และถ่ายทอดออกมาให้เกิดคุณค่ามากที่สุดมีผลทำให้เด็กมีความรับผิดชอบ และความอดทนอดกลั้น ต่อการทำกิจกรรมเพิ่มสูงขึ้น

2) พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการ พบว่าเด็กปฐมวัยคนที่ 1 มีพฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมก่อนการจัดประสบการณ์แบบโครงการอยู่ในระดับพอใช้ หลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีพฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ส่วนคนที่ 2 มีพฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมก่อนการจัดประสบการณ์แบบโครงการอยู่ในระดับควรปรับปรุง หลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีพฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก และคนที่ 3 มีพฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมก่อนการจัดประสบการณ์แบบโครงการอยู่ในระดับพอใช้ หลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีพฤติกรรมความมีวินัยโดยรวมอยู่ในระดับดีมากมี เมื่อพิจารณาระดับพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่มีระดับ ความมีวินัย สูงและต่ำ โดยดูจากคะแนนเฉลี่ย พบว่า หลังจากการจัดประสบการณ์แบบโครงการ เด็กมีพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นกระ

บวนการการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงในกิจกรรมด้วยตนเอง อย่างอิสระ ตามความสามารถและความสนใจจากตัวเอง โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กบรรยากาศและสภาพการเรียนรู้ในการทำกิจกรรมที่เอื้อต่อการส่งเสริมพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านความรับผิดชอบและความอดทนอดกลั้นซึ่ง กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542ก: 80-81) กล่าวถึงหลักการสร้างวินัยก็คือมีเจตคติที่ดีกับเด็ก การสอนวินัยต้องค่อยเป็นค่อยไป ใส่ใจและพยายามในการสร้างด้วยการใช้สัมพันธภาพที่ดีกับเด็ก เมื่อผิดต้องลงโทษทันทีเพื่อแก้ไขให้ถูกต้องถ้าเด็กทำผิดต้องชมเชย

การเรียนรู้เหล่านี้ได้อาศัยประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่แล้วเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ที่ได้จากครู ผู้ปกครองและเพื่อน ๆ จากการทำกิจกรรมในโครงการ “ข้าวจี” สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธนี วรกวิน (2528: 149) กล่าวถึง การได้เข้าร่วมกลุ่มนั้นก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้านคือ ด้านทัศนคติต่อตนเอง การเข้าร่วมกลุ่มนั้นเป็นการแสดงถึงการยอมรับจากกลุ่ม ทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ ความอบอุ่นใจและรู้สึกว่าคุณค่าและสอดคล้องกับซิลเวีย (Sylvia, 1999: 751) ศึกษาวิจัยโดยใช้การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Student – center พบว่าการจัดประสบการณ์แบบโครงการเป็นการสอนที่เด็กได้มีโอกาสที่จะทำกิจกรรมที่สำคัญและตรงกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

จะเห็นได้ว่าครูเป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการจัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโครงการ (Project Approach) นั้นสามารถเป็นกลไกขับเคลื่อนในการปรับพฤติกรรมและส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ โดยมีบทบาทหน้าเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการและความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก รวมทั้งบริบทวิถีสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและสังคมนั้น ซึ่งพื้นฐานของความมีระเบียบวินัยเกิดจากการสร้างความเคยชินไม่ใช่ว่าการบังคับต้องให้เด็กปฏิบัติด้วยตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องส่งเสริมให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์และความมีวินัยในตนเองในด้านความ

รับผิดชอบและความอดทนอดกลั้น ที่จะต้องเผชิญกับบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมสภาพสังคมในปัจจุบันซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นการปลูกฝังให้เด็กได้มีต้นทุนในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาค้นคว้าผลของการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อพัฒนาการด้านทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านความคิดรวบยอดและทักษะทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย
2. ควรมีการศึกษาค้นคว้าผลของการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีผลต่อทักษะด้านภาษา เช่น การสื่อสาร การพูด
3. ควรมีการศึกษาค้นคว้าผลของการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีผลต่อทักษะกระบวนการคิด เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ฯ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ. (2546). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546**. กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542ก). **การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3-5 ขวบ**. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์.
- _____. (2542ข). การฝึกวินัยเด็ก. **การศึกษาปฐมวัย**, 3(2), 60-65.
- _____. (2549ค). การทำโครงการสำหรับชั้นเรียนอนุบาล. **วารสารการศึกษาปฐมวัย**, 10(3), 8.
- จิราภรณ์ วสุวัต. (2540). **การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมจริยธรรมทางสังคมของเด็กวัยอนุบาลตามแนวคิดคอนสแตนต์วิล** โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ. (2546). **สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีกับการอบรมเลี้ยงดูพระโอรสและพระธิดา : ทรงพากเพียรและใฝ่เรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ทิศนา ขัมมณี. (2548). **การจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัทมา ศุภกานี. (2545). **การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เปลว ปุริสาร. (2543). **การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชนี วรกวิน. (2528). **จิตวิทยาสังคม**. นนทบุรี: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์ปากเกร็ด.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2537). **ประมวลสาระชุดวิชาหลักการ และแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 5 - 8**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ล้วน สายยศ & อังคณา สายยศ. (2538). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วนาภ รักสกุลไทย. (2551). เมื่อพ่อแม่เรียนรู้ไปพร้อมกับลูก. **Family weekend ค. ความ**, 4, 26 – 28.
- วรภรณ์ รักวิจัย. (2535). **การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: แสงศิลป์การพิมพ์.

- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. (2540). การจัดการศึกษาแบบเรกจิโอ เอมีเลีย, การศึกษาปฐมวัย. 1 (1), 52 – 64.
- _____. (2549). **นวัตกรรมสำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัย เอกสารประกอบการสอนการบรรยายโครงการพัฒนานักบริหารและผู้จัดการศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2550). **เลือกโรงเรียนอนุบาลให้ลูกรัก**. กรุงเทพฯ: บริษัทพื้นฐานการพิมพ์ จำกัด.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ & ธิดา พิทักษ์สินสุข. (2543). **การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทยตามแนวเรกจิโอเอมีเลีย**. กรุงเทพฯ: พรักหวาน กราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2535). **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 (2535-2539)**. กรุงเทพฯ: [ม.ป.พ.].
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพและมูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์. (2549). **ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา. คำพ่อสอน ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับความสุขในการดำเนินชีวิต**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรุงเทพ.
- Katz, L. G, & Chard, S. C (1994). *Engaging children's minds : The project approach*. Norwood, NJ : Ablex.
- May, L. J (1970). *Teacher Elementary School Mathematics in the Elementary School*. New York: The Free Press.
- Sylvia, C. (1999). *Documenting Children's learning : Assessment and evaluation in the Project Approach*. Abstract from : Pro Quest 734108151

